

Neuvolapalvelujen tilannekatsaus 6.5.2026

Minna Kairesalo Perhekeskuspalvelujen päällikkö

Pia Kalkkinen Koordinoiva esihenkilö (neuvola, perheneuvola,
lapsiperheiden kotipalvelu, perheoikeudellinen yksikkö)

Sonja Peura Lähiesihenkilö (Järvenpää, Tuusula, Pornainen)

Terhi Vaittinen Lähiesihenkilö (Hyvinkää, Nurmijärvi, Mäntsälä)

Neuvolatoimintaa ohjaavat

Lait ja asetukset: Terveystenhuoltolaki (1326/2010) , Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) , Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023) Lastensuojelulaki (417/2007), Tartuntatautilaki (1227/2016)

Kansalliset ohjeet ja suositukset: THL:n neuvolatoiminnan suositukset ja oppaat, Käypä hoito-suositukset, Terveyttä ja hyvinvointia edistävät ohjelmat, esim. lapsistrategiat

Hyvinvointialueen asiakirjat, kuten strategia, omavalvontaohjelma, asiakas- ja potilasturvallisuusohjeet sekä Neuvolasuunnitelma, joka sisältää alueen äitiys- ja lastenneuvolan tarkastusohjelmat (sisältävät sekä NEUKO-tietokannan ohjeistukset että omat tarkentavat ohjeistukset käytännöistä).

Paikalliset ohjeistukset ja hoitopolut, yhteistyökäytänteet, toimintaohjeet

Valtakunnallisesti ajankohtaista

- Uusi asetus neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta tuli voimaan 1.2.2026
 - Neuvolakäyntien määrä ei vähene: alle kouluikäisille 15 terveystarkastusta (laajat terveystarkastukset 4 kk, 18 kk ja 4 v)
 - Osa terveysneuvonnasta voidaan toteuttaa ryhmämuotoisena, mutta henkilökohtainen tapaaminen terveystarkastuksessa pakollinen
 - Suun terveystarkastus 6 kk lisätty (1, 3, ja 5 v)
- THL:n neuvolakehittäminen 2026-2027
 - Perhe- ja synnytysvalmennuksen yhtenäistäminen
 - Synnytyspelon, keskenmenon ja raskaudenkeskeytyksen kokeneiden tukimallit
 - Neuko-ohjeistuksen päivitys

Neuvolasuunnitelma 2026-2030

- Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan ja on järjestämisvastuussa asukkaidensa sosiaali- ja terveydenhuollosta laki sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisestä (612/2021), 8 §:n nojalla. Neuvolatoiminnasta säädetään Terveystenhuoltolaissa (1326/2010). Lain täsmennetyllä säädöksellä (581/2022) 15 §:n nojalla hyvinvointialueen on osana sosiaali- ja terveystalvelujen kokonaisuutta järjestettävä alueensa raskaana olevien naisten, lasta odottavien perheiden sekä alle oppivelvollisuusikäisten lasten ja heidän perheidensä neuvolatalvelut.
- Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (93/2026) määrittää neuvolatoiminnan valtakunnallisesti yhtenäisen laatu- ja talvelutason. Terveystneuvonnan ja terveystarkastusten tulee olla suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia.
- **Hyvinvointialueen tulee laatia terveydenhuoltolakiin nojaten alueellinen neuvolasuunnitelma valtuustokausittain hyvinvointialueen vastuulla olevien neuvolatalvelujen toteuttamiseksi. Suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa, ja se on tarkistettava tarvittaessa. Alueellinen neuvolasuunnitelma tulee liittää lastensuojelulain 12 §:n 3 momentissa tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan (581/2022).**
- Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellisen neuvolasuunnitelman laatimisessa on mukailtu THL:n (2012) ohjeistusta. Neuvolasuunnitelmaan on sisällytetty lapsiperheväestön muuttuneet talvelutarpeet, neuvolatalveluiden rakenteet, neuvolan talveluverkosto hyvinvointialueella, henkilöstövoimavarat, työhyvinvointi, toiminnan johtaminen sekä toiminnan kehittämistarpeet ja suunnitelma sen toteuttamiseksi.

Neuvolan tehtävät

Neuvolan vastuulla ovat Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) mukaan seuraavat tehtävät:

- 1) sikiön terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin sekä raskaana olevan ja synnyttäneen naisen terveyden määrääjain toteutettava ja yksilöllisen tarpeen mukainen seuranta ja edistäminen;
- 2) lapsen terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta ensimmäisen ikävuoden aikana keskimäärin kuukauden välein ja sen jälkeen vuosittain sekä yksilöllisen tarpeen mukaisesti;
- 3) lapsen suun terveydentilan seuranta vähintään joka toinen vuosi;
- 4) vanhemmuuden ja perheen muun hyvinvoinnin tukeminen;
- 5) lapsen kodin ja muun kasvu- ja kehitysympäristön sekä perheen elintapojen terveellisyyden edistäminen;
- 6) lapsen ja perheen erityisen tuen ja tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen sekä lapsen ja perheen tukeminen ja tarvittaessa tutkimuksiin tai hoitoon ohjaaminen.

EHKÄISYNEUVOLA

- Raskauden ehkäisy
- Seksuaaliterveyden edistäminen
- Perhesuunnittelu ja lisääntymisterveys
- Ei-toivottu raskaus
- Ehkäisyneuvonnassa palvelu toteutuu 7 vuorokauden sisällä yhteydenotosta.
- Kaikki alle 20-vuotiaat saavat ilmaisen ehkäisyn.
- Alle 25-vuotiaille riskiryhmään kuuluville naisille tarjotaan pitkäkestoinen ehkäisin.

8,9

ÄITIYSNEUVOLA

- Yksi laaja terveystarkastus raskauden aikana
- Raskaudenaikaiset neuvolatarkastukset (8-10, 14 (13-18), 16-17 (lääkäri (tarveharkintainen Keusote), 22-24, 36-38, 30-32, 35-36 (lääkäri), 37, 39 ja 41 rv
- Kotikäynti kotiutuksesta 1-14 vrk
- 5-12 vko th ja lääkäri
- 8-12 jälkitarkastuskäynti
- Tarpeen mukaiset määräaikaisten tarkastukset raskauden ja synnytyksen jälkeen
- Suun terveydentilan arvio

LASTENNEUVOLA (15 tarkastusta)

- Terveystarkastajan tarkastukset (2, 3, 5, 6 kk ja 1, 2, 3, 5, 6 v)
- Lääkärin tarkastukset (4–6 vk, 4 kk ja 8 kk)
- Laajat terveystarkastukset (Th ja lääkäri) 4 kk, 18 kk, 4 v
- Suun terveys (Arvio 6 kk, Suun terveystarkastus 1 v, 3 v ja 5 v)

67,1

tarkastusohjelmat

Palvelu perhettä lähellä

Digipolkujen kehittäminen
Raskausajan digipolku
02/26

Neuvola	Hyvinkään neuvola	JUST neuvola	Mäntsälän hyvinvointineuvola	Kirkonkylän neuvola	Pornaisten neuvola	Hyrylän neuvola
				Klaukkalan neuvola		Jokelan neuvola
				Rajamäen neuvola		Kellokosken neuvola

Äitiys- ja
lastenneuvola
CHAT arkisin
8-15

Äitiys- ja lastenneuvolan
keskitetty ajanvaraus ja
neuvonta Avoinna arkisin ma-to klo
8-14 ja pe klo 8-13. Mäntsälän sekä
Pornaisten äitiys- ja lastenneuvolan
palveluajat ovat arkisin klo 8:00-11:00.

Avoneuvolan
vastaanotto on
tarkoitettu raskaana oleville
ja alle kouluikäisille lapsille.
Avoneuvola toimii ilman
ajanvarausta.

Digipalvelujen nykytila

- Raskausajan digipolku 02/2026
 - kokoaa yhteen raskauden aikaiset neuvolakäynnit, ajankohtaiset omahoito-ohjeet sekä esitietolomakkeet
 - Digipolkua voi hyödyntää omaan tahtiin ajasta ja paikasta riippumatta
 - Digipolulta löytyy luotettavaa ja tutkittuun tietoon perustuvaa tietoa (esim. Terveyskirjasto, Naistalo) sekä käytännön ohjeita raskauden eri vaiheisiin.
- Ehkäisyneuvolan sähköinen ajanvaraus
- Chat-palvelu
 - Äitiys- ja lastenneuvolan chatin livekeskusteluja on ollut v. 2024 359 kpl ja Ehkäisy- ja seksuaaliterveydessä 209 kpl.
 - Vuonna 2025 Oma Keusoten käytön myötä ehkäisy- ja seksuaaliterveyden chat lukemaa ei ole nää saatavilla. Yhteensä neuvolan chat livekeskusteluja on 2025 ollut 1558 kpl. Keskustelujen määrä on lisääntynyt 990 kpl (63,5%).

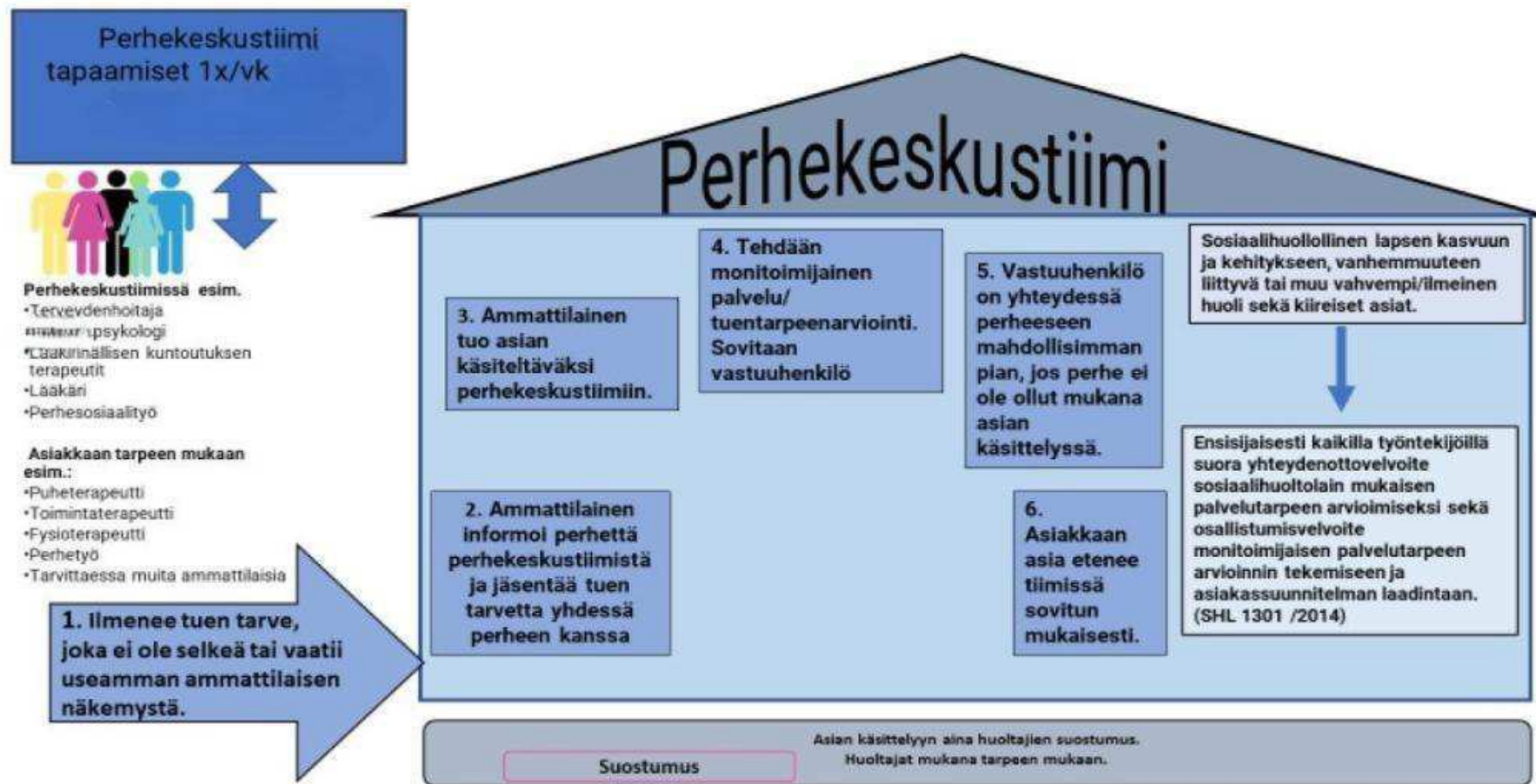
Kehittämistyö on merkityksellisessä roolissa asiakkaan/perheen tueksi

- Hoitopolkujen jatkuva päivittäminen Keusoten alueella ja HUS-yhteistyössä
- Varhaisen vuorovaikutuksen ja raskausajan työskentelyn työryhmä
- Raskausdiabeteksen hoidon kehittäminen ja eMOM-tutkimus alkamassa (HUS:n esittely tutkimuksesta GDM-vastuuhoitajille ollut 7.4.2026)
- Digitaalisten palvelujen kehittäminen edelleen seuraavalla suunnitelmakaudella
 - Sähköisen ajanvarauksen kehittäminen edelleen (lastenneuvola) - Teknisesti ei ole mahdollista kiinnittää asiakkuutta tietylle terveydenhoitajalle
 - Lastenneuvolan digipolku

Vanhemmuuden ja koko perheen tukeminen

- Molempien vanhempien osallisuuden vahvistaminen
- Varhainen tunnistaminen ja erilaiset hoitopolut
 - Omahoito-ohjelmat (lasten ja aikuisen omahoito-ohjelmat) – kouluttautuminen aikuisten tuen hoitopolku varhaisen tunnistamisen tukena. **Resurssipula haastaa toteuttamista.** Tavoitteena 2025 ollut 100% kouluttautuminen raskaana olevien aikuisten ohjatun omahoidon kokonaisuuteen – toteuma 5/2026 on 30/76 terveydenhoitajaa.
 - Hoitopolkujen päivittäminen jatkuvaa, viimeisimmät: Lasten ummetuksen hoitopolku, Ruoka-allergisen lapsen hoitopolku
 - Synnytyksen jälkeen -opas päivitetty
 - Peke-tiimityön kehittäminen
 - Yhteistyö terveystalvelujen mielenterveys- ja päihdetyön kanssa
 - Sujuva oikea-aikainen ohjaaminen
 - Ryhmien kehittäminen; **Lempeä odotus – Työkaluja ahdistuksen säätelyyn**
 - 20.4.2026 pilotti ei käynnistynyt (ei tarpeeksi osallistujia)

Peketiimi

Yhteinen työ peke-lääkäreiden kanssa

- Neuvolapalveluissa tehdään moniammatillista työtä: terveydenhoitajat ja lääkärit työskentelevät tiiviissä yhteistyössä. Tarvittaessa asiakkaan tukena on myös muita Keusoten ammattilaisia: fysioterapeutti, puheterapeutti, toimintaterapeutti, perheneuvolan työntekijä, sosiaalipalvelut, lastensuojelu.
- Moniammatillista työtä johdetaan moniammatillisesti
- Peke-ylilääkäri, koordinoiva esihenkilö ja lähiesihenkilöt tapaavat säännöllisesti kerran kuukaudessa ja käyvät lävitse ajankohtaiset asiat
- Yhteistyö on asiakaslähtöistä, vuorovaikutteista ja kehittämismyönteistä.

Kesän kynnyksellä

- Lomapalkkavelka, lomat, lomautukset (esimerkiksi 76 htv x 8 päivää x 6 tarkastusta/päivä => 3648 aikaa vähemmän) => **Toiminnan muutokset (supistaminen) ovat välttämättömiä**
 - Hyrylän neuvolassa hoidetaan Jokelan ja Kellokosken neuvolan asiakkaat 15.6. – 9.8.2025.
 - Nurmijärvi: Klaukkalan ja Kirkonkylän neuvolan ovat auki koko kesän. Kirkonkylän neuvolassa hoidetaan Rajamäen neuvolan asiakkaat 15.6. – 9.8.2025.
 - Pornaisten neuvola on kiinni 15.6. – 9.8.2026. Neuvolan asiakkaat hoidetaan Mäntsälän neuvolassa 15.6. – 9.8.2026
 - Chat-palvelu kiinni 15.6.–13.9.
 - Neuvolatoiminnan supistaminen
 - Leikki-ikäisten tarkastuksia ei tehdä kesän aikana (jos lapsen kasvusta ja kehityksestä ei ole huolta) => Jonoutuvat syksyille (vaatii syksyille toimenpiteitä)
 - Avoin neuvola toimii kesällä niissä toimipisteissä, jotka ovat auki. Nurmijärvellä avoin neuvola toimii Kirkonkylän neuvolassa.
 - Synnytyksen jälkeiset ensisynnyttäjien kotikäynnit tehdään kesä-elokuun ajan pääsääntöisesti vastaanotolla, jollei kotikäyntiä erikseen vaadita. Jos asiakas vaatii/pyytää kotikäyntiä, niin se tulee mahdollistaa asiakkaalle.

⇒ **henkilöstöresurssi suunnataan raskaana olevien ja alle 1 -vuotiaiden lasten tarkastuksiin. Sijaisten käyttö kesällä välttämätöntä, jotta nämä tarkastukset turvataan.**

- Laskettujen aikojen määrän kasvu kesäaikana

Lasketut ajat 0509/2026

	touko	kesä	heinä	elo	syys	keskiarvo
Hyvinkää	31	39	35	27	28	32 (27 2025)
Järvenpää	53	29	47	39	25	39 (33 2025)
Tuusula	34	29	35	26	29	35 (25 2025)
Nurmijärvi, Rajamäki	4	5	7	6	7	6 (2 2025)
Nurmijärvi, Kirkonkylä	12	4	7	14	10	7 (7 2025)
Nurmijärvi, Klaukkala	23	29	26	19	15	12 (18 2025)
Mäntsälä	14	17	17	22	16	17 (12 2025)
Pornainen	5	1	5	3	3	3 (2 2025)
Yhteensä 2025	133	134	153	159	145	131
Yhteensä 2026	176	153	179	156	133	159

=> Laskettujen aikojen määrä kasvanut merkittävästi Järvenpäässä ja Tuusulassa, kasvua myös Hyvinkäällä ja Mäntsälässä).

=> Laskettuja aikoja on "kesälomakuukausina" (05-08) 85 enemmän kuin viime vuonna

Henkilöstöresurssi

- Hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää (§4). Asetuksen toimeenpanon edellytyksenä on STM:n ohjeistusten mukainen riittävä henkilöstömitoitus, joista terveyden- ja hyvinvoinninlaitos (THL) sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (STM) ovat antaneet suositukset lastenneuvolan osalta:
- Neuvolan th-mitoitus –8.3 htv (katsottu 21.4.2026, tilanne tasoittuu 1.6., kun esiopetusikäiset siirtyvät kouluterveydenhuoltoon, jolloin arvio on arvio -5-6 htv).
- Mahdolliset uudet tehtävät (autismin kirjon hoitopolku)
- Lupa- ja valvontaviraston tarkastuksessa 04/2026 nousi esiin työntekijöiden psykososiaalinen kuormitus, joka johtuu ensisijaisesti kiireestä ja työn määrästä
- Hyvinvointialueen sisäinen 04/2026 tarkastus nosti esiin henkilöstövajeen vakavana poikkeamana
- Aluehallintoviranomaisen selvityspyyntö 2025 koskien tarkastusten (terveydenhoitaja ja lääkäri) toteutumista.

Neuvolalääkäriaajat (Jonotilanne)

- Tavoitteena on toteuttaa kaikki neuvolan lakisääteiset lääkärintarkastukset oikea-aikaisesti. Lääkäriresurssi neuvolapalveluihin tulee terveysasemilta.
- Terveysasemien jonotilanne ja tulevat lomautukset vaikuttavat neuvolalääkäriaikojen saatavuuteen. Jotta neuvolan lääkäriresurssi saadaan riittämään mahdollisimman hyvin neuvolan lakisääteisiin tehtäviin, neuvolalääkäriaajat kohdistetaan terveystarkastuksiin. Hoidon tarpeen arvio ja sairaudenhoito tapahtuu terveysasemilla.
- Vuonna 2025 18 kk ja 4 v lapsia jouduttiin osin laittamaan jonoon, sillä neuvolalääkäriaikoja ei riittänyt kaikille. 1/2026 jono oli purettu ja kaikille lapsille pystyttiin antamaan aika kaikkiin ikäkausitarkastuksiin.
- Tilanne 5/2026:
 - Lastenneuvolalääkäriaajoista jälleen pulaa Järvenpäässä, Mäntsälässä/Pornaisissa ja Nurmijärvellä. Jonossa 1,5 vuotiaista on tällä hetkellä Järvenpäässä 46 lasta, Nurmijärvellä 11 lasta ja Mäntsälä/Pornaisissa 7 lasta. (Jonotilanne elää).
 - 1,5-vuotiaita joudutaan laittamaan jonoon, jotta vauvoille riittää ajat.
 - Neuvolalääkärin aikoja tarjotaan myös yli kuntarajojen, mikäli muissa kunnissa on vapaita aikoja.
 - **Mikäli lapsen kasvussa ja kehityksessä nousee huoli terveydenhoitajan tarkastuksessa, lääkäriaika tarjotaan aina.**
 - Johto on tietoinen resurssin riittämättömyydestä. Seuraamme jonotilannetta kuukausittain ja pyrimme tekemään toimenpiteitä, jotta kaikille lapsille saadaan oikea-aikaisesti lääkäriaika.

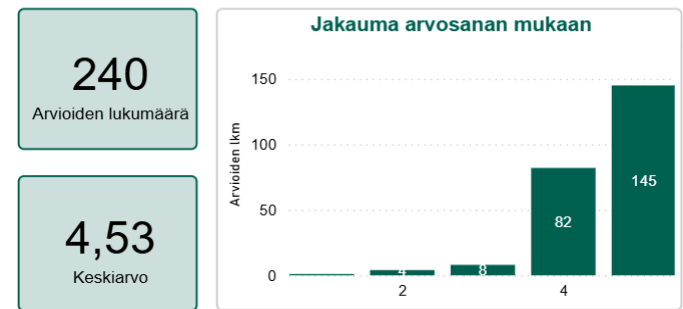
Vaikuttavuus

Mitä vaikuttavia asiakastyönmenetelmiä ollaan ottamassa käyttöön, mitä PEI-mittari kertoo, miten asiakkaita otettu mukaan palvelujen kehittämiseen jne.

- Roidu NPS: 53 (n 66)
 - Suosittelijat 68,2%
 - Passiiviset 16,7 %
 - Arvostelijat 15,2%
- Äitiys- ja lastenneuvolan chat, asiakkaiden arviot: keskiarvo 4,53 (n 240)
 - "Kiitos hyvästä ja nopeasta palvelusta"
 - "Sain apua tilanteeseeni ja tuli olo, että minut otettiin tosissaan, kiitos <3"
 - "Kiitos myös kauniista palautteesta vanhemmuudesta <3"
 - "Sain keskusteluapua ja ohjeet nopeasti"
- Ehkäisyneuvolan kiireetön asiointi/Omakeusote, asiakkaiden arviot: keskiarvo 4,56 (n 104)
 - "Helppo asioida ja nopea palvelu"
 - "Ystävällinen palvelu"
- Raskausdigipolku käynnissä 802 asiakkaalla (22.4.26)

Digiklinikka

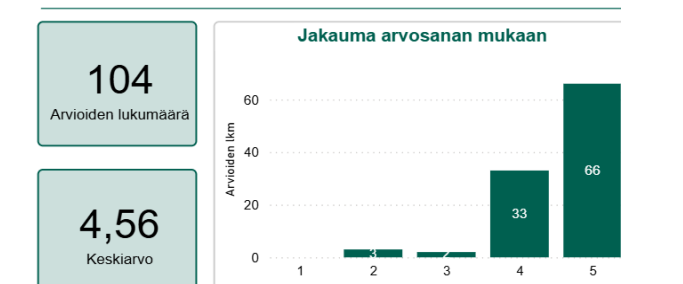
Asiakkaiden arviot

Arviot jonoittain

Jono, jossa keskustelu suljettu	Keskiarvo	Arvioiden lkm
miela_neuvola_aitiys-lasten	4,53	240

Asiakkaiden arviot

Arviot jonoittain

Jono, jossa keskustelu suljettu	Keskiarvo	Arvioiden lkm
miela_ehkaisyneuvola_jarvenpaa	4,43	30
miela_ehkaisyneuvola_tuusula	4,65	26
miela_ehkaisyneuvola_hyvinkaa	4,47	15
miela_ehkaisyneuvola_nurmijarvi	4,67	15
miela_ehkaisyneuvola_mantsala	4,54	13
miela_ehkaisyneuvola_pornainen	4,80	5

Yhteistyö Hyvinkään sairaalan kanssa

- HUS yhteistyö
 - Äitiysneuvola: Ylipainoisen odottajan hoito, Mielenterveyshaasteista kärsivän asiakkaan hoito, Haavoittuvassa asemassa olevien vieraskielisten asiakkaiden yhteinen ohjaus ja neuvonta
 - Lastenneuvola
 - Ehkäisyneuvola
- Henkilökunnan näkökulmasta yhteistyö on ollut hyvää ja monipuolista
 - Hoitopolkujen päivittäminen
 - Neuvoloiden uutiskirje synnytyssairaaloille
- Asiakasnäkökulma
 - Synnytyssairaalan valinta yksilöllinen ratkaisu (ajomatkat, Mäntsälä-Lahti, Pornainen-Helsinki, Nurmijärvi-Hämeenlinna)

KEUSOTE

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Hyvinvointia yhdessä

KEUSOTE.FI